

Krystyna Celarek

Ochrona danych osobowych a rozwój społeczeństwa informacyjnego

Ekonomiczne Problemy Usług nr 88, 721-731

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRYSTYNA CELAREK

Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej

OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH A ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

Wprowadzenie

Zapewnienie kompleksowej ochrony danych osobowych jest wyzwaniem w rozwoju społeczeństwa informacyjnego¹. Zważywszy, iż kształtowanie się społeczeństwa informacyjnego jest powiązane ze wzrostem znaczenia konstytucyjnych praw człowieka, poszukiwania gwarancji wolności i poczucia bezpieczeństwa przesuwają się ze sfery podlegającego dekompozycji prawa własności w kierunku konstytucyjnych praw osobistych, politycznych i socjalnych².

Wymaga to szerokiego spojrzenia na prawa człowieka w społeczeństwie informacyjnym, w tym przez pryzmat danych osobowych³ w kontekście lokalnym i globalnym. Społeczeństwa europejskie, i my z nimi, wchodzą w okres głębokich przemian mających charakter wyzwań globalnych, nowych szans i zagrożeń społeczeństwa informacyjnego, ale także bulwersujących wydarzeń naukowych, społecznych i technicznych, wpływających na świat wartości ludzi oraz budzących

¹ K. Celarek, *Administracja publiczna istotnym elementem w procesie rozwoju społeczeństwa informacyjnego*, w: *Prawo publiczne – zagadnienia wybrane*, red. M. Pieniążek, „Państwo i Społeczeństwo” nr 3, Kraków 2009, s. 74–75.

² A. Kopf, *Ochrona sfery życia prywatnego jednostki w świetle doktryny i orzecznictwa*, ZN UJ, Prace Prawnicze 100, Warszawa – Kraków 1982, s. 30–40; W. Pańko, *O prawie własności i jego współczesnych funkcjach*, Katowice 1984, s. 200.

³ G. Szpor, *Ustawa o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne a prawa obywateli*, w: *Informacja prawna a prawa obywatela*, red. K. Grajewski, J. Warylewski, Gdańsk 2006, s. 70–71.

wiele obaw i niepewności⁴. Bierze się to m.in. z niespotykanych wcześniej możliwości koncentracji, a także kojarzenia danych znajdujących się w rozmaitych, rozproszonych, rozbudowanych i przewidzianych dla odmiennych celów zbiorów⁵.

Nowoczesna technika i sposoby przekazywania informacji są najbardziej charakterystycznymi elementami w rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Wiek XX skończył się prawdziwą eksplozją, do niedawna niewiarygodnych, możliwości gromadzenia danych i ich przetwarzania z zastosowaniem rozwiązań informatycznych. Należy zdać sobie sprawę, że dotychczasowe rozwiązania prawne w zakresie ochrony danych osobowych, dostępu do informacji szeroko rozumianej nie mogą już być efektywnie zastosowane na globalnych autostradach informacyjnych wobec zdecentralizowanego i spontanicznego Internetu. Jednostka we współczesnym świecie jest beneficjentem, ale zarazem ofiarą nowoczesnych technik zbierania i przekazywania informacji, konieczne jest podejmowanie działań, które pozwolą na zminimalizowanie ujemnych skutków dla społeczeństwa informacyjnego. Oznacza to, iż najpełniej rozumiane dobro człowieka i jego wszechstronny rozwój muszą stanowić priorytet prac podejmowanych nad nowym porządkiem w dziedzinie danych osobowych, w tym przetwarzanych z zastosowaniem rozwiązań informatycznych. Wydaje się oczywiste, że w systemie prawa winny być zagwarantowane podstawowe uprawnienia osoby ludzkiej, do których zalicza się wolność wypowiedzi, prawo do informacji, prawo do ochrony danych osobowych, są to standardy wpisane we współczesną kulturę prawną, nie jest jednak łatwo zapewnić ich realizację w skali Europy czy całego globu⁶.

Konieczne jest przyjęcie aktywnej postawy wobec zachodzących zmian, tym bardziej angażując się w proces przemian, im w większym stopniu zdajemy sobie sprawę z wielkich możliwości nowego cyfrowego świata, jak i z ogromu pojawiających się zagrożeń. Obowiązkiem świadomych uczestników dokonujących się przemian jest tworzenie takich mechanizmów, które pozwolą na wzmocnienie pozytywnych zjawisk i osłabienie negatywnych oddziaływań tak, aby przyszłe pokolenia nie mogły postawić nam zarzutu, że nie sprostaliśmy wyzwaniom dziejów i dopuściliśmy do zniewolenia ludzkości na niewyobrażalną skalę⁷.

Zdać sobie należy sprawę, że próby rozwiązywania problemów z zakresu ochrony danych osobowych w sieci jedynie na płaszczyźnie technicznej bądź wyłącznie w zakresie regulacji normatywnej nie przynoszą oczekiwanych rezultatów,

⁴ Cz. Banach, *Skarb ukryty w edukacji. Strategia rozwoju edukacji w Polsce do roku 2020*, „Konspekt”, Kraków 2001, nr 12, <http://www.wsp.krakow.pl/konspekt/12/>.

⁵ J. Barta, P. Fajgielski, R. Markiewicz, *Ochrona danych osobowych. Komentarz*, LEX 2007, wyd. IV.

⁶ M. Stasiak, *Internet – wyzwanie dla nauki prawa*, w: *Internet – problemy prawne*, materiały z konferencji zorganizowanej 02.12.1998 r. w Lublinie, red. R. Skubisz, Lublin 1999, s. 2.

⁷ A. Wilk, *Polska wobec wyzwań społeczeństwa informacyjnego*, w: *Internet – fenomen społeczeństwa informacyjnego*, red. T. Zasępy, Częstochowa 2001, s. 146.

jedynie ściśle współdziałanie we wskazanych powyżej dziedzinach może pozwolić na wypracowanie skutecznych mechanizmów ochrony danych osobowych w globalnej sieci⁸.

Podobnie jak technologie, sposoby korzystania z naszych danych osobowych i ich obiegu w naszym społeczeństwie podlegają stałym zmianom. Prawodawcy stoją w związku z tym przed wyzwaniem, jakim jest ustanowienie ram prawnych, które przejdą próbę czasu. Niezależnie od tego, jak skomplikowana będzie sytuacja, lub jak zaawansowane będą technologie, musi panować jasność co do obowiązujących przepisów i norm, które organy krajowe muszą egzekwować i których przedsiębiorstwa oraz twórcy technologii muszą przestrzegać. Osoby fizyczne powinny mieć również jasny obraz przysługujących im praw⁹.

1. Ochrona danych osobowych – stan obecny

Dane osobowe, czyli różnego rodzaju informacje na temat określonych lub możliwych do zidentyfikowania osób fizycznych, przetwarzane są w Internecie w olbrzymich ilościach. Mamy tu do czynienia również z zupełnie nowymi kategoriami danych osobowych¹⁰. Ryzyko dla sfery prywatności w związku z przetwarzaniem danych osobowych w sieciach komputerowych jest zwiększone nie tylko ze względu na olbrzymią ilość informacji, ich dostępność i łatwość przetwarzania, ale również z uwagi na to, że często osoby, których dane dotyczą, są znacznie oddalone od podmiotów przetwarzających dane na ich temat, a przez to zmniejsza się możliwość sprawowania bezpośredniej kontroli¹¹.

Zagadnienia ochrony danych osobowych w Internecie trzeba rozważać jednocześnie na trzech powiązanych ze sobą płaszczyznach. Chodzi tu o kwestie dotyczące:

- poziomu świadomości użytkowników Internetu co do zagrożeń dla prywatności wynikających z korzystania z sieci,
- rozwiązań technicznych gwarantujących poufność i integralność danych oraz możliwości anonimowego dostępu do sieci,
- regulacji prawnych w tym zakresie.

⁸ K. Celarek, *Prawo informatyczne a ochrona danych osobowych – szczególna rola administracji w procesie rozwoju społeczeństwa z informatyzowanego*, w: *Jakość wobec wyzwań i zagrożeń XXI wieku*, red. N. Majchrzak, A. Zduniak, Poznań 2010, s. 227.

⁹ *Całościowe podejście do kwestii ochrony danych osobowych w Unii Europejskiej*, Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów, Komisja Europejska, Bruksela 4.11.2010 (KOM 2010 – 609), s. 21.

¹⁰ P. Fajgielski, *Ochrona danych osobowych w Internecie – zarys problematyki*, w: *Internet 2000 – prawo – ekonomia – kultura*, red. R. Skubisz, Lublin 2000, s. 88–89.

¹¹ *Ibidem*.

Użytkownicy Internetu – członkowie społeczności, którą określa się mianem społeczeństwa informacyjnego, w przeważającej większości nie zdają sobie sprawy z zagrożeń dla prywatności, jakie niesie ze sobą korzystanie z globalnej sieci. Zdaniem H. Garstki: „w przeciwieństwie do euforii związanej z korzystaniem z nowych mediów stoi beztraska większości użytkowników w zakresie konsekwencji, jakie niesie to dla ich praw osobistych”¹².

Najstarszym aktem prawnym o zasięgu międzynarodowym, kompleksowo regulującym zagadnienia związane z ochroną danych osobowych, jest konwencja Rady Europy nr 108 z dnia 28 stycznia 1981 r. o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych. Konwencja ta nałożyła na kraje członkowskie zobowiązanie stworzenia ustawodawstwa w zakresie ochrony danych osobowych, wskazując jednocześnie, w jakim kierunku ustawodawstwo to ma zmierzać. Celem konwencji było zapewnienie, na obszarze państw członkowskich, każdemu – niezależnie od obywatelstwa i zamieszkania – ochrony jego praw i wolności, a w szczególności prawa do poszanowania sfery osobistej, w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych. Konwencja określa minimalny zakres tych praw i skorelowanych z nimi obowiązków. Konwencja weszła w życie 1 października 1985 r.¹³

Systemy przetwarzania danych są tworzone po to, aby służyły człowiekowi; muszą one, niezależnie od obywatelstwa czy miejsca stałego zamieszkania osób fizycznych, szanować ich podstawowe prawa i wolności, szczególnie prawo do prywatności, oraz przyczyniać się do postępu gospodarczego i społecznego, rozwoju handlu oraz dobrobytu jednostek. Różnica w stopniu ochrony praw i wolności jednostek, szczególnie prawa do prywatności, w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych, zapewnionego w poszczególnych państwach członkowskich może uniemożliwiać przysyłanie tych danych z terytorium jednego państwa członkowskiego do drugiego państwa członkowskiego; różnica ta może zatem stanowić przeszkodę w realizacji szeregu przedsięwzięć ekonomicznych na poziomie wspólnotowym, zakłócać konkurencję i utrudniać władzom wykonywanie ich obowiązków wynikających z przepisów prawa wspólnotowego; wspomniana różnica w stopniu ochrony jest wynikiem istnienia wielkiej różnorodności krajowych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych¹⁴.

W celu zniesienia przeszkód w przepływie danych osobowych, stopień ochrony praw i wolności jednostek w zakresie przetwarzania tych danych musi być jed-

¹² H. Garstka, *Eröffnungsansprache zum Symposium „Das Internet – Ende des Datenschutzes?“ beim Internationalen Mediendialog Internationale Funkausstellung Berlin*, w: *Das Internet – Ende des Datenschutzes?*, Berlin 1998, s. 7.

¹³ http://www.giodo.gov.pl/593/id_art/1596/j/pl.

¹⁴ Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz. Urz. UE L 95.281.31).

nakowy we wszystkich państwach członkowskich; cel ten ma żywotne znaczenie dla rynku wewnętrznego, lecz nie może on być osiągnięty przez same państwa członkowskie, szczególnie mając na uwadze skalę rozbieżności, jakie obecnie występują między odpowiednimi ustawodawstwami krajowymi, oraz potrzebę dokonania koordynacji ustawodawstw państw członkowskich w celu zapewnienia jednolitej regulacji transgranicznego przepływu danych osobowych, konieczne są wspólnotowe działania na rzecz zbliżenia ustawodawstw¹⁵.

Pierwsze gwarancje ochrony danych osobowych w Polsce zapewniła Konstytucja z 1997 r., jej artykuł 47 zagwarantował obywatelom prawo do prywatności, a art. 51 – każdej osobie prawo do ochrony dotyczących jej informacji. Jednakże z międzynarodowych zobowiązań Polski związanych z akcesją do Unii Europejskiej wynikała konieczność zapewnienia ochrony danych osobowych takiej, jaką na swoim terytorium zapewniały państwa UE. Wszystkie ustawy europejskie wzorowane były lub dostosowane do dyrektywy 95/46/WE. Zasady ochrony danych ustanowione dyrektywą 95/46/WE wprowadzone zostały do polskiego porządku prawnego ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (t.j. DzU z 2002 r., nr 101, poz. 926 z późn. zm.)¹⁶. Uchwalenie pierwszej w Polsce ustawy o ochronie danych osobowych było przejawem postępującej demokratyzacji życia publicznego w Polsce i troski o ochronę prywatności każdego jej obywatela znajdujących wyraz w zapisach nowej Konstytucji RP. Wprowadzenie przepisów dotyczących ochrony danych osobowych do polskiego systemu prawnego pozwoliło na podpisanie przez Polskę w dniu 21 kwietnia 1999 r. i ratyfikowanie w dniu 24 maja 2002 r. Konwencji nr 108 Rady Europy. Ustawa stanowi istotny element w systemie ochrony danych osobowych w Polsce, na który – prócz jej unormowań – składają się przede wszystkim normy konstytucyjne: art. 47 oraz art. 51¹⁷.

Zdać należy sobie sprawę, iż od uchwalenia Konwencji nr 108 czy „naszej” ustawy o ochronie danych osobowych upłynęło już trochę czasu, metody gromadzenia danych osobowych stały się coraz bardziej wyrafinowane i trudniej wykrywalne. Na przykład użycie zaawansowanych narzędzi umożliwia podmiotom gospodarczym lepsze dobranie strategii przyjmowanej wobec poszczególnych jednostek dzięki monitorowaniu ich zachowania¹⁸. Dlatego konieczne są zmiany w zakresie ochrony danych osobowych z uwzględnieniem aspektów międzynarodowych.

¹⁵ *Ibidem*.

¹⁶ http://www.giodo.gov.pl/593/id_art/1596/j/pl.

¹⁷ http://www.giodo.gov.pl/144/id_art/112/j/pl/.

¹⁸ *Całościowe podejście do kwestii ochrony danych osobowych w Unii Europejskiej*, Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów, s. 2.

W doktrynie zwraca się uwagę, że obecne przepisy są anachroniczne, gdyż powstały, zanim rozpowszechniony został Internet, w związku z czym bezwzględnie należy je zmodyfikować¹⁹.

2. Ochrona danych osobowych – kierunki zmian

Komisja Europejska zainicjowała przegląd obecnych ram prawnych, rozpoczynając od konferencji na wysokim szczeblu w maju 2009 r., po której nastąpiły konsultacje publiczne prowadzone do końca 2009 r. Zainicjowano również szereg analiz. Dokonane w nich ustalenia potwierdziły, że podstawowe zasady dyrektywy są nadal aktualne i że ta technologiczna neutralność powinna być zachowana. Równocześnie jednak zidentyfikowano szereg kwestii problematycznych, wiążących się z konkretnym wyzwaniem, obejmują one:

- reakcję na oddziaływanie nowych technologii,
- poprawę sytuacji w zakresie aspektów ochrony danych związanych z rynkiem wewnętrznym,
- reakcję na globalizację oraz poprawę międzynarodowego przekazywania danych,
- zapewnienie lepszych rozwiązań instytucjonalnych w celu skutecznego egzekwowania przepisów o ochronie danych osobowych,
- zwiększenie spójności ram prawnych w zakresie ochrony danych osobowych²⁰.

Zasadnicze cele całościowego podejścia do ochrony danych osobowych w Unii Europejskiej to m.in. wzmocnienie praw osób fizycznych: zagwarantowanie odpowiedniej ochrony osobom fizycznym we wszystkich okolicznościach, zwiększenie przejrzystości wobec osób, których dane dotyczą, poprawa kontroli nad własnymi danymi, pogłębianie świadomości społeczeństwa, zapewnienie świadomej i dobrowolnej zgody, ochrona danych szczególnie chronionych, zapewnienie większej skuteczności sankcji i środków zaradczych²¹.

Wzmocnienie praw osób fizycznych to przede wszystkim zagwarantowanie odpowiedniej ochrony osobom fizycznym we wszystkich okolicznościach. Zwiększenie przejrzystości wobec osób, których dane dotyczą (przejrzystość to jeden z podstawowych warunków sprawowania przez osoby fizyczne kontroli nad ich danymi i zagwarantowania skutecznej ochrony danych osobowych). Podstawowym

¹⁹ www.mswia.gov.pl – Międzynarodowa konferencja o ochronie danych osobowych – 21.09.2011 r.

²⁰ *Całościowe podejście do kwestii ochrony danych osobowych w Unii Europejskiej*, Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów, s. 3–4.

²¹ *Ibidem*, s. 3–20.

elementem przejrzystości jest wymóg, by informacje dotyczące zasad udostępniania danych były łatwo dostępne i zrozumiałe oraz by napisano je jasnym i prostym językiem. Ma to szczególne znaczenie w środowisku internetowym, gdzie często oświadczenia o ochronie prywatności są niejasne, trudno dostępne, nieprzejrzyste i nie zawsze pozostające w pełnej zgodności z obowiązującymi przepisami.

Proponowane przez UE zmiany w ramach wzmocnienia praw osób fizycznych obejmują:

- Wprowadzenie ogólnej zasady przejrzystego przetwarzania danych osobowych w obrębie ram prawnych.
- Wprowadzenie szczególnych obowiązków dla administratorów danych dotyczących rodzajów informacji, których należy udzielić, oraz trybów ich udzielenia, w tym w stosunku do dzieci.
- Opracowanie jednego lub większej liczby standardowych formularzy UE (oświadczenia o prawie do prywatności, które miałyby być wykorzystywane przez administratorów danych)²².
- Zbadanie możliwości wprowadzenia do generalnych ram prawnych ogólnego obowiązku zawiadamiania o naruszeniu ochrony danych osobowych, w tym adresatów takich zawiadomień, oraz kryteriów powstania obowiązku zawiadomienia.
- Poprawę kontroli nad własnymi danymi – dwa istotne warunki wstępne korzystania przez jednostki z wysokiego poziomu ochrony danych to: ograniczenie przetwarzania danych przez administratorów danych stosownie do celu przetwarzania (zasada minimalizacji danych) oraz zachowanie przez osoby, których dane dotyczą skutecznej kontroli nad ich własnymi danymi. Prawo to istnieje już w obecnych ramach prawnych, jednakże metody korzystania z tego prawa nie zostały zharmonizowane, dlatego w niektórych państwach członkowskich ich wykonywanie jest w rzeczywistości łatwiejsze niż w innych. Dodatkowo stało się to szczególnie trudne w środowisku internetowym, gdzie dane są często zatrzymywane bez wiedzy lub bez zgody osoby zainteresowanej.
- Wzmocnienie zasady minimalizacji danych.
- Poprawę metod faktycznego korzystania z prawa do dostępu do danych, ich poprawiania, usuwania lub blokowania²³.
- Pogłębianie świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony danych osobowych – chociaż przejrzystość ma zasadnicze znaczenie, zachodzi również potrzeba pogłębienia świadomości ogółu społeczeństwa, w szczególności ludzi młodych, w zakresie zagrożeń związanych z przetwarzaniem danych osobowych i przysługujących im praw (badanie Eurobarometru

²² *Ibidem*, s. 5.

²³ *Ibidem*, s. 7.

z 2008 r. pokazało, że znaczna większość osób w państwach członkowskich UE uznaje, że w ich kraju świadomość w zakresie ochrony danych osobowych jest niska)²⁴.

W ramach pogłębiania świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony danych osobowych proponuje się:

- Zachęcanie do działań służących pogłębianiu świadomości i promowanie takich działań przy wsparciu szerokiego kręgu podmiotów, tzn. organów państw członkowskich, w szczególności organów ochrony danych oraz instytucji edukacyjnych, jak również administratorów danych oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego.
- Środki nielegislacyjne, takie jak kampanie uświadamiające w mediach drukowanych i elektronicznych oraz dostarczanie jasnych informacji na stronach internetowych, wyraźne określenie praw przysługujących osobom, których dotyczą dane, oraz odpowiedzialności administratorów danych.
- Zapewnienie świadomej i dobrowolnej zgody na przetwarzanie danych osobowych. (Zgodnie z obowiązującymi przepisami, jeżeli wymagane jest świadome wyrażenie zgody przez osobę fizyczną na przetwarzanie jej danych osobowych, zgoda ta powinna stanowić konkretne i świadome, dobrowolne wskazanie woli tej osoby. Poszczególne państwa członkowskie różnie interpretują te warunki, poczynając od ustanowienia ogólnego wymogu pisemnej zgody po akceptowanie zgody dorozumianej). Ponadto w środowisku internetowym ze względu na niejasne reguły dotyczące prywatności osoby fizyczne mają większe trudności z uzyskaniem informacji o przysługujących im prawach oraz wyrażaniem świadomej zgody. Sytuację komplikuje dodatkowo fakt, że w niektórych przypadkach nie jest nawet jasne, co stanowiłoby konkretną dobrowolną zgodę na przetwarzanie danych (np. w przypadku reklamy behawioralnej, kiedy to, według stanowiska niektórych podmiotów, użytkownik wyraża zgodę przez same ustawienia przeglądarki internetowej).
- Zbadanie możliwości wyjaśnienia i udoskonalenia przepisów dotyczących zgody²⁵.

²⁴ *Ibidem*, s. 9.

²⁵ *Ibidem*, s. 10.

Podsumowanie

Ochrona danych osobowych wyzwaniem ery informacyjnej – tak postawiona teza niniejszych rozważań, zważywszy na przytoczone powyżej argumenty, w pełni zasługuje na akceptację. Poruszanie zagadnień ochrony danych osobowych społeczeństwa informacyjnego ma nie tylko wymiar rozważań naukowych, ale przede wszystkim wymiar informacyjny dla członków społeczeństwa o konieczności ochrony swoich danych osobowych, a z drugiej strony pozwala na zwrócenie uwagi na kwestię, jak na płaszczyźnie Internet – dane osobowe ma wiele do zrobienia UE i państwa członkowskie. Zdać sobie należy sprawę, że brak regulacji z zakresu ochrony danych osobowych nadążającej za zmianami technicznymi może spowodować, iż cały budowany latami model społeczeństwa informacyjnego, interaktywnego może – zamiast przynosić zamierzone efekty w postaci rozwoju – stać się hamulcem, z uwagi na brak właściwego zabezpieczenia naszych danych osobowych. Musimy dążyć do uniknięcia sytuacji, w której jednostka zamiast być beneficjentem najnowszych technologii, staje się ich ofiarą.

Ochrona danych i prywatności w trzecim tysiącleciu to znalezienie odpowiedzi na nowe wyzwania stawiane przez technologię i globalizację informacji, zagwarantowanie skutecznej ochrony praw człowieka i podstawowych wolności oraz możliwości wykonywania tych praw, w szczególności prawa do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, podczas przetwarzania danych osobowych, a także egzekwowanie podstawowych zasad ochrony danych, w szczególności rozwiązywanie problemów przejrzystości naruszeń bezpieczeństwa danych, prawa właściwego i odpowiedzialności za wykorzystanie rozwiązań informatycznych w procesie przetwarzania danych osobowych.

W dniach 1–3 listopada 2011 r. odbyła się 33 Międzynarodowa Konferencja Rzeczników Ochrony Danych Osobowych i Prywatności – Prywatność: Era Globalna (miasto Meksyk) na której przyjęto *Rezolucję w sprawie egzekwowania przepisów w zakresie ochrony prywatności i współpracy na poziomie międzynarodowym*. Celem rezolucji jest wykorzystanie jako podstawy poprzednich rezolucji zachęcających do współpracy przy transgranicznym egzekwowaniu przepisów o ochronie prywatności. Jednakże niniejsza rezolucja podejmuje nowy krok, dążąc do opracowania nowych propozycji i mechanizmów w celu ułatwienia koordynacji egzekwowania prawa.

Jest coraz ważniejsze, aby wysiłki w kwestii egzekwowania przepisów w zakresie ochrony prywatności uwzględniły wymiar globalny. Globalna sprawa wymaga globalnej odpowiedzi i w interesie organów, osób fizycznych, rządów oraz przedsiębiorstw leży opracowanie skutecznych strategii w celu uniknięcia dublowania działań i zwiększenia skuteczności w przypadkach, gdy skutki dla prywatności przekraczają granice krajowe.

Rezolucja skupia się na czterech obszarach obejmujących:

- wykorzystanie istniejących środków współpracy,
- przegląd przepisów w celu usunięcia barier we współpracy,
- utworzenie tymczasowej grupy roboczej w celu opracowania nowych procedur współpracy,
- okazjonalne spotkania poświęcone koordynacji egzekwowania prawa między organami ds. egzekwowania przepisów o ochronie prywatności²⁶.

Większa koordynacja przy egzekwowaniu prawa jest obszarem, który obecnie wymaga większej uwagi. W rezolucji wskazano potrzebę utworzenia grupy roboczej w celu omówienia i opracowania ram i procedur wymiany informacji oraz ułatwienia większej koordynacji w sprawach, w których może być to nakazane, tak abyśmy wszyscy mogli skutecznie i wydajnie zajmować się globalnymi i regionalnymi kwestiami z zakresu ochrony prywatności. Nie ma jednego uniwersalnego podejścia do koordynacji i współpracy, a różne okoliczności faktyczne i systemy prawne mogą pociągać za sobą różne poziomy możliwości współpracy między organami w danej sprawie²⁷.

Powyższe potwierdza, iż zasadne jest podejmowanie rozważań nad znaczeniem ochrony danych osobowych w erze informacyjnej, przytoczone argumenty potwierdzają, iż jest to niezmiennie istotne zagadnienie zarówno na szczeblu krajowym (lokalnym), jak i globalnym, wymagające spojrzenia na ochronę danych osobowych jako zjawisko mające charakter interdyscyplinarny i globalny.

Literatura

1. Banach C., *Skarb ukryty w edukacji. Strategia rozwoju edukacji w Polsce do roku 2020*, „Konspekt”, Kraków 2001, nr 12, <http://www.wsp.krakow.pl/konspekt/12/>.
2. Barta J., Fajgielski P., Markiewicz R., *Ochrona danych osobowych. Komentarz LEX 2007*, wyd. IV.
3. Celarek K., *Administracja publiczna istotnym elementem w procesie rozwoju społeczeństwa informacyjnego*, w: *Prawo publiczne – zagadnienia wybrane*, red. M. Pieniążek, „Państwo i Społeczeństwo” nr 3, Kraków 2009.
4. Celarek K., *Prawo informatyczne a ochrona danych osobowych – szczególna rola administracji w procesie rozwoju społeczeństwa z informatyzowanego*, w: *Jakość wobec wyzwań i zagrożeń XXI wieku*, red. N. Majchrzak, A. Zduniak, Poznań 2010.
5. Fajgielski P., *Ochrona danych osobowych w Internecie – zarys problematyki*, w: *Internet 2000 – prawo – ekonomia – kultura*, red. R. Skubisz, Lublin 2000.

²⁶ http://www.giodo.gov.pl/153/id_art/4411/j/pl/.

²⁷ *Ibidem*.

6. Garstka H., *Eröffnungsansprache zum Symposium „Das Internet – Ende des Datenschutzes?“ beim Internationalen Mediendialog Internationale Funkausstellung Berlin*, w: *Das Internet – Ende des Datenschutzes?*, Berlin 1998.
7. Kopf A., *Ochrona sfery życia prywatnego jednostki w świetle doktryny i orzecznictwa*, ZN UJ, Prace Prawnicze 100, Warszawa – Kraków 1982.
8. Pańko W., *O prawie własności i jego współczesnych funkcjach*, Katowice 1984.
9. Stasiak M., *Internet – wyzwanie dla nauki prawa*, w: *Internet – problemy prawne*, red. R. Skubisz, materiały z konferencji zorganizowanej 02.12.1998 r. w Lublinie, Lublin 1999.
10. Szpor G., *Ustawa o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne a prawa obywateli*, w: *Informacja prawna a prawa obywatela*, red. K. Grajewski, J. Warylewski, Gdańsk 2006.
11. Wilk A., *Polska wobec wyzwań społeczeństwa informacyjnego*, w: *Internet – fenomen społeczeństwa informacyjnego*, red. T. Zasępy, Częstochowa 2001.
12. *Całościowe podejście do kwestii ochrony danych osobowych w Unii Europejskiej*, Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów, Komisja Europejska, Bruksela 4.11.2010 (KOM 2010 – 609).
13. http://www.giodo.gov.pl/593/id_art/1596/j/pl.
14. http://www.giodo.gov.pl/144/id_art/112/j/pl/.

PROTECTION OF PERSONAL DATA AND THE DEVELOPMENT OF INFORMATION SOCIETY

Summary

The formation of the information society is associated with an increased importance of constitutional human rights, with the search for guarantees of liberty and safety. This requires a broad view on human rights in the information society, also through the prism of personal data in a local and a global context. The methods of use of our personal data and its circulation in the society undergo continual changes, like information technologies. Therefore, the legislators face a challenge: the need to establish a durable legal framework.

Translated by Krystyna Celarek